

Підсекція «Соціологія, політологія, право»

УДК 172.15

АНАРХІЗМ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ:
ТЕОРІЯ ТА ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ІДЕЙ

Студ. О.В. Здоренко, гр. БА-1-18

Науковий керівник доц. Д.С. Черняк

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета: дослідження соціального, економічного та політичного устрою Махновщини.

Завдання: проаналізувати соціально-політичний устрій Вільних територій, дослідити вплив державного утворення на подальший розвиток визвольних змагань, охарактеризувати життя та погляди очільника державного утворення - Нестора Махна.

Об'єкт та предмет дослідження. Державне утворення Вільні території на території України у 1918-1921 рр.

Методи та засоби дослідження. Під час написання роботи використовувались наступні методи дослідження: аналізувалася інформація з відкритих джерел, у тому числі з архівів. Проводилося порівняння інформації з кількох різних джерел, інтерв'ю з науковцями, які досліджували період визвольних змагань.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. У роки визвольних змагань трапилося багато подій, які вплинули на сьогодення. Створювалися нові держави, формувалися нові соціальні та політичні течії, як в Україні, так і у всій Російській імперії. Світовою війною спустошувались міста та села. На фоні цих подій почали формуватися перші ідеї про створення незалежної української держави. Першою стала Українська Народна Республіка, яка проголосила свою незалежність після того як до влади у Росії прийшли більшовики. Але, не дивлячись на те, що саме УНР була першою, вона не змогла втримати свої позиції і вже з 1920 року фактично існувала лише як уряд у вигнанні. У цей самий час на території України починають виникати різноманітні державні утворення, які декларують власну політику. Одним з таких державних утворень стали Вільні території – невеличке об'єднання декількох обласних центрів і десятка сіл, яке переросло у фактично першу державу, політичний устрій у якій класифікувався як анархія.

В результаті дослідження було проаналізовано політичний, економічний та соціальний устрій Вільних територій, досліджено життєвий шлях очільника державного утворення - Нестора Махна, розглянуто концепцію анархізму у застосуванні до повноцінного державного утворення.

Результати дослідження можуть бути використані під час вивчення курсу «Історія України».

Результати дослідження. Досліджено:

- життєвий шлях ватажка Махновщини - Нестора Махна;
- економічну та соціальну систему Махновщини;
- гілки влади (виконавча та законодавча) у досліджуваному державному утворенні;
- структуру збройних формувань, які виконували роль армії у Вільних територіях;
- вплив Вільних територій на політичній мапі;
- вплив Вільних територій на подальший розвиток визвольних змагань.

Розглянуто концепції анархізму, анархо-соціалізму та анархо-синдикалізму.

Було доведено, що Вільні території можна назвати державним утворенням, адже воно мало всі атрибути державності, починаючи від законодавчої влади і закінчуючи символами держави, такими як: прапор, герб, гімн тощо.

Висновки. Махновщина, чи Вільні Території не була анархічним державним утворенням. Те, що було присутнє на теренах Катеринославщини, характеризується як авторитаризм з елементами вільної демократії. Але, тим не менш, все вищесказане не скасовує того факту, що Вільні території стали унікальним експериментом. Це державне утворення показало настрої людей. Разом з тим, цей експеримент, на жаль, чи на щастя, не можна вважати вдалим, адже крім того, що державне утворення не було анархічним, воно не втримало своїх позицій і здалося під натиском РСФРР, що було очевидно з самого початку існування державного утворення Вільні Території.

Разом з цим, досліджено і можливість існування анархічного державного утворення у сьогоднішній політичній системі. Доведено, що подібне державне утворення не може існувати і, що краще використовувати анархізм в якості інструменту для побудови класичного вільно-демократичного суспільства.

Ключові слова: Вільні території, Махновщина, Н.Махно, анархізм, визвольні змагання, анархо-соціалізм.